

وضعیت ایران در گزارش رقابت پذیری جهانی، ۲۰۱۷

گزارش رقابت پذیری جهانی (GCI)^۲ از سال ۲۰۰۵ میلادی، هر سال توسط مجمع جهانی اقتصاد تهیه و منتشر می‌شود. این گزارش در مقایسه با گزارش مشهور بانک جهانی موسوم به «انجام کسب و کار»، به لحاظ ابعاد و مؤلفه‌های محیط کسب و کار جامع‌تر و از نظر اتکا به مبانی علمی در روش‌شناسی و گردآوری اطلاعات دقیق‌تر است. این شاخص تا سال ۲۰۰۸ برای ایران محاسبه نمی‌شد، اما از این سال و به همت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اطلاعات این شاخص برای ایران گردآوری و برای مجمع جهانی اقتصاد ارسال شد و بدین ترتیب برای اولین بار جمهوری اسلامی ایران در رتبه‌بندی گزارش سال ۲۰۰۹ رقابت‌پذیری جهانی قرار گرفت و تاکنون در ۷ گزارش پیاپی سالیانه مورد ارزیابی قرار گرفته است.

بر اساس جدیدترین گزارش انتشار یافته (۲۰۱۷)، ایران از رتبه ۷۴ در سال گذشته به رتبه ۷۶ از میان ۱۳۸ کشور مورد بررسی تنزل یافته و از میان ۲۰ کشور سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ که در این گزارش رتبه‌بندی شده‌اند، در جایگاه سیزدهم قرار گرفته است. تنزل ۲ رتبه‌ای ایران در گزارش سال ۲۰۱۷ و نیز تغییرات اندک ۷ سال گذشته در نتیجه بهبود وضعیت سایر کشورها بوده و تغییرات بارزی در برآیند امتیازات ایران نسبت به سال گذشته اتفاق نیفتاده است که این مسئله نشان از عدم تلاش جدی برای بهبود محیط کسب و کار کشور دارد.

نمودار ۱ امتیاز ایران در ارکان دوازده‌گانه رقابت‌پذیری در گزارش سال ۲۰۱۷ را نشان می‌دهد. ایران در ارکان «کارایی بازار نیروی کار» (رتبه ۱۳۴ از ۱۳۸ کشور) و «پیشرفته بودن بازار مالی» (رتبه ۱۳۱) بدترین وضعیت و در ارکان «اندازه بازار» (رتبه ۱۹) و «بهداشت و آموزش ابتدایی» (رتبه ۴۹) بهترین وضعیت را دارد.

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

نمودار ۱. امتیاز ارکان رقابت‌پذیری ایران در گزارش ۲۰۱۶-۲۰۱۷ رقابت‌پذیری جهانی،
(امتیاز ۱-۷، ۷ بهترین امتیاز)

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۲۰۱۵۱۵۸

تاریخ انتشار:
۱۳۹۵/۹/۲

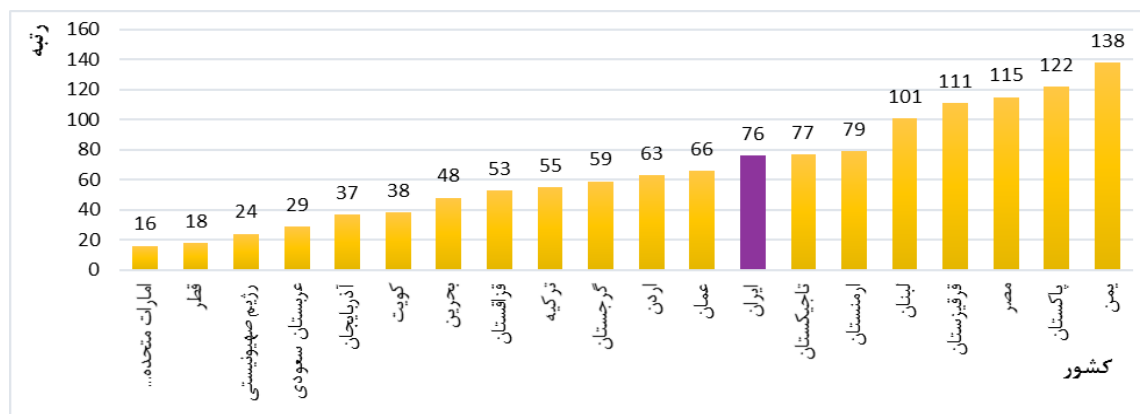
Source: The Global Competitiveness Report, 2016-2017, P 208.

۱. برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵، وضعیت ایران در آخرین گزارش رقابت‌پذیری جهانی (۲۰۱۶-۲۰۱۷)، شماره مسلسل: ۱۵۱۰۷

۲. Global Competitiveness Report

نمودار ۲ وضعیت ایران را در مقایسه با ۲۰ کشور از کشورهای سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران که در گزارش رقابت‌پذیری جهانی مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند، نشان می‌دهد. امارات متحده عربی با کسب رتبه شانزدهم جهانی بهترین و یمن با رتبه ۱۳۸ در جهان بدترین وضعیت را میان کشورهای سند چشم‌انداز دارند. طبق نمودار ۲، ایران در مقایسه با بهترین عملکرد منطقه یعنی امارات متحده عربی تنها در رکن اندازه بازار برتری داشته و در مقایسه با ترکیه (با رتبه ۵۵ جهانی) تنها در ارکان بهداشت و آموزش ابتدایی و نوآوری وضعیت بهتری دارد و بنابراین برای رسیدن به رتبه اول منطقه باید تلاش کند در سایر ارکان وضعیت خود را ارتقا دهد.

نمودار ۲. رتبه ایران در مقایسه با کشورهای سند چشم‌انداز در گزارش رقابت‌پذیری جهانی، گزارش ۲۰۱۷

مأخذ: استخراج شده از گزارش رقابت‌پذیری جهانی، ۲۰۱۶-۲۰۱۷.

طبق جدول زیر در ارکان ثبات اقتصاد کلان، نهادها و نوآوری بیشترین نوسان رتبه و در ارکان اندازه بازار، بهداشت و آموزش ابتدایی، کارایی بازار نیروی کار و زیرساخت‌ها کمترین تغییرات مشاهده می‌شود. ایران در رکن اندازه بازار همواره جایگاه خوبی در جهان و منطقه داشته و روند رو به بهبود مستمری در آموزش عالی و حرفه‌ای مشاهده می‌شود. چالش‌های همیشگی و تقریباً بدون تغییر در ارکان کارایی بازار کار، پیشرفته بودن بازارهای مالی، کارایی بازار کالا، آمادگی تکنولوژیک و زیرساخت‌ها (حمل‌ونقل هوایی) و روند نزولی در ارکان نوآوری و پیشرفته بودن بنگاه‌های تجاری نشان از عدم توجه و تلاش مؤثر دولت در بهبود وضعیت این حوزه‌هاست.

جدول رتبه ایران در ارکان رقابت‌پذیری جهانی در گزارش‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۷

ارکان/سال	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷
نهادها	۷۲	۸۲	۶۸	۸۳	۱۰۸	۹۴	۹۰
زیرساخت‌ها	۶۷	۷۴	۶۹	۶۵	۶۹	۶۳	۵۹
ثبات در اقتصاد کلان	۲۷	۴۵	۵۷	۱۰۰	۶۲	۶۶	۷۲
بهداشت و آموزش ابتدایی	۵۰	۵۴	۴۶	۵۱	۵۲	۴۷	۴۹
آموزش عالی و حرفه‌ای	۸۹	۸۷	۷۸	۸۸	۷۸	۶۹	۶۰
کارایی بازار کالا	۱۰۳	۹۸	۹۸	۱۱۰	۱۲۰	۱۰۹	۱۱۱
کارایی بازار نیروی کار	۱۳۹	۱۳۵	۱۴۱	۱۴۵	۱۴۲	۱۳۸	۱۳۴
پیشرفته بودن بازار مالی	۱۲۳	۱۲۰	۱۲۳	۱۳۰	۱۲۸	۱۳۴	۱۳۱
آمادگی تکنولوژیک	۱۰۴	۹۶	۱۱۱	۱۱۶	۱۰۷	۹۹	۹۷
پیشرفته بودن بنگاه‌های تجاری	۹۲	۹۱	۹۳	۱۰۴	۱۱۰	۱۱۰	۱۰۹
اندازه بازار	۲۱	۲۰	۱۸	۱۹	۲۱	۱۹	۱۹
نوآوری	۷۰	۶۶	۶۵	۷۱	۸۶	۹۰	۸۹
رتبه کل	۶۹	۶۲	۶۶	۸۲	۸۳	۷۴	۷۶

مأخذ: استخراج شده از گزارش‌های رقابت‌پذیری جهانی، ۲۰۱۱-۲۰۱۷.

* اولین گزارش برپایه اطلاعات ۲۰۱۰ و برای اصلاحات ۲۰۱۱ منتشر شده که در جدول به اختصار ۲۰۱۱ ذکر شده است.